

محورهای مهم در طرح تحول اقتصادی دولت (مشکلات و راهکارها)

• اداره روابط عمومی بانک

- استقرار نظام ارزی مناسب
- اصلاح واحد (صفرهای) پول
- چاپ اسکناس با ارزش بالاتر

نظام توزیع کالا و خدمات:

مشکلات:

- (۱) نبود آمار و اطلاعات کافی در خصوص فرآیندهای توزیع
- (۲) نامطمئن و غیررسمی بودن بخش قابل توجهی از حمل و پخش کالا در شبکه توزیع
- (۳) تعدد واحدهای صنفی در سطح خرده فروشی
- (۴) نبود نماینده کشوری در رشته‌های مختلف حوزه اصناف کشور
- (۵) عدم امکان تعامل کشوری میان اصناف برای استفاده از توانایی‌ها و ظرفیت‌های صنفی (با رویکرد توسعه صادرات و تنظیم بازار)
- (۶) بالا بودن هزینه‌های شبکه توزیع کالا
- (۷) ناهمسانی نظام کدینگ کالایی بین مبادی ورود و شبکه توزیع داخلی
- (۸) عدم برخورداری از تشکلهای غیردولتی حمایت از حقوق مصرف‌کننده

- (۹) عدم برخورداری از نهاد مدون تنظیم‌کننده بازار

راهکارهای عملیاتی:

- ایجاد اتحادیه‌های کشوری
- ایجاد پایگاه اطلاع‌رسانی اصناف و بازرگانان
- بهره‌گیری از کارت اصناف کشور
- ساماندهی پخش کالا
- ایجاد شبکه‌های زنجیره‌ای خرده فروشی کالا
- بهره‌گیری از نظام طبقه‌بندی و کدینگ ملی کالا
- ساماندهی و ایجاد اعتماد برای سایت‌های فروش اینترنتی
- توسعه خدمات بازرگانی برای محصولات کشاورزی
- ایجاد پنجره واحد تسهیل صادرات و واردات کشور
- تشکیل نهادهای غیردولتی حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان

نظام یارانه‌ها:

مشکلات نظام فعلی پرداخت یارانه:

- (۱) پرداخت همگانی و کاهش اثربخشی یارانه‌ها
  - (۲) افزایش بی‌رویه مصرف و فشار بر منابع عمومی بودجه دولت
  - (۳) کاهش رقابت‌مندی تولیدات داخل در بازارهای جهانی
- برخی دیگر از این مشکلات:**
- رشد جمعیت و افزایش تقاضا برای خدمات عمومی و زیربنایی در کنار محدودیت منابع
  - فراهم شدن زمینه فسادهای اقتصادی به ویژه قاچاق کالاهای یارانه‌ای
  - کاهش تورم کنونی در مقابل افزایش تورم آینده به دلیل برهم خوردن

طرح تحول اقتصادی دولت به منظور دستیابی به اقتصاد هدفمند و پویا، اصلاحات ساختاری همه جانبه‌ای را در هفت محور اصلی اقتصاد کشور، شامل نظام‌های بهره‌وری، یارانه، مالیات، گمرک، توزیع کالا و خدمات، ارزش‌گذاری پول ملی و نظام بانکی مورد پیش‌بینی قرار داده است.

نظام‌های مذکور هم‌اکنون با مشکلاتی مواجه‌اند که این طرح برای برون رفت از این مشکلات راهکارهای عملیاتی را مشخص نموده است که در ادامه این مطلب ابتدا مشکلات نظام‌های هفتگانه و سپس برنامه‌های طرح تحول اقتصادی می‌آید.

نظام گمرک:

مشکلات:

- (۱) ارزش‌گذاری کالا
- (۲) زمان‌بر بودن تشریفات گمرکی کالاها
- (۳) قاچاق کالا
- (۴) طبقه‌بندی غیرواقعی کالاها در ردیف‌های با نرخ حقوق ورودی پایین‌تر، با هدف انتفاع مالی و عدم پرداخت حقوق دولت.

راهکارهای عملیاتی:

- پروژه بهبود نظام ارزش‌گذاری کالاها
- پروژه تسهیل تشریفات گمرکی کالاها و ایجاد هماهنگی بین سازمانی
- پروژه تکمیل سیستم آسکودای جهانی
- پروژه ارتقای سلامت اداری در گمرک و افزایش فرهنگ وجدان کاری
- پروژه آمایش واحدهای گمرکی با هدف کاهش تعداد گمرکات
- پروژه اصلاح نظام اداری و مالی گمرک
- پروژه ایجاد گمرکات اختصاصی

نظام ارزش‌گذاری پول ملی:

مشکلات:

- (۱) تناقض قانونی
- (۲) عدم تسویه بازار
- (۳) درجه تمرکز بالا در بازار ارز
- (۴) وابستگی سیاست ارزی به سیاست مالی
- (۵) واکنش قابل ملاحظه واردات به تغییرات نرخ ارز و تأثیرپذیری شدید توان تولیدی

علل بروز مشکلات:

- عدم استقلال صادرات از واردات
- وجود تنگناهای ساختاری در بخش تولید و عرضه در نتیجه عدم امکان افزایش قابل ملاحظه تولید پیش از رسیدن به اشتغال کامل، در صورت کاهش ارزش پول ملی، فقط تورم و جذل داخلی بالاتر ایجاد می‌شود.

- عدم دسترسی به بازارهای مالی یکپارچه و منسجم

راهکارهای عملیاتی:

۵) ناکارآمدی سازمان‌ها و بنگاه‌ها در تولید ارزش و ضعف کارایی و

اثربخشی آنها

۶) فقدان نظام جبران خدمات مبتنی بر بهره‌وری

ریشه مشکلات:

- اقتصاد مبتنی بر نفت
- فقدان نظام ارزیابی عملکرد دستگاه‌های اجرایی بر مبنای عملکرد شاخص‌های بهره‌وری در بخش‌های اقتصادی و بنابر این نامناسب بودن شرایط لازم برای شایسته‌سالاری در انتصاب مدیران
- عدم استقرار نظام اطلاعات اقتصادی - اجتماعی شفاف
- عدم پیوند مؤثر بین منابع، تعهدات و دستاوردها
- فقدان فضای رقابت مؤثر در عرصه کسب و کار کشور
- رویارویی با مشکلات اساسی در نظام توزیع و تخصیص منابع
- کم‌رنگ بودن ارزش کار به جهت وجود درآمدهای کم زحمت یا بدون زحمت.

- فقدان نظام جامع سنجش و اندازه‌گیری بهره‌وری در کشور

راهکارهای عملیاتی:

- تدوین برنامه‌های اصلاح حوزه‌های کلیدی با جهت‌گیری افزایش بهره‌وری شامل:
  - استقرار نظام بودجه کشور با محوریت شاخص بهره‌وری
  - برقراری ارتباط میان مزد و بهره‌وری
  - استقرار خوشه‌های صادراتی
  - مشارکت در تدوین و اجرای طرح‌های شش‌گانه و انجام ممیزی آنها به لحاظ تأثیر بر بهره‌وری قبل از تصویب و اجرای برنامه‌های مربوطه
  - تغییر نگرش در تصمیم‌گیران، صاحبان صنایع، کارکنان و نظام‌های آموزشی
  - تغییر نگرش در فرآیند تولید ارزش کشور
  - طراحی نظام اندازه‌گیری و تحلیل بهره‌وری کشور
- تغییر فضای کسب و کار کشور

نظام بانکی:

مشکلات نظام بانکداری:

- ۱) نابرابری فرصت‌ها و دسترسی به منابع و تسهیلات بانکی
- ۲) پایین بودن شفافیت و نظارت در سیستم بانکی
- ۳) تمرکز بالا، سلطه بانکداری دولتی، غیررقابتی بودن
- ۴) عدم پشتیبانی از نظام آماری در تولید اطلاعات
- ۵) عدم توسعه بانکداری الکترونیکی
- ۶) عدم اجرای مؤثر عقود در بانکداری بدون ربا
- ۷) عدم توسعه سایر بازارها
- ۸) سیستم نامناسب داری‌ها و بدهی‌ها و مدیریت ریسک

راهکارهای عملیاتی:

- توسعه قرض‌الحسنه در بانکداری
- هدایت صحیح منابع مالی به سمت سرمایه‌گذاری‌های مولد
- اعتلای کارایی سیستم بانکی از طریق توسعه بانکداری الکترونیکی
- ایجاد مؤسسات تخصصی مالی
- حرکت نظام بانکی در راستای تحقق عدالت در دسترسی به منابع
- توسعه رقابت
- سازمان‌دهی و آماده‌سازی بانک‌های دولتی در جریان خصوصی سازی
- اعتلای زمینه اجرای مؤثر عقود

توازن بودجه

- افزایش مقاومت در برابر تغییر و مشکل‌تر شدن اصلاح نظام پرداخت یارانه‌ها

- افزایش هدر رفت منابع و تشدید تخریب محیط زیست

راهکارهای عملیاتی:

- شناسایی اقشار و فعالیت‌های آسیب‌پذیر
- تبیین مبانی، تعیین اقلام عمده، شیوه و سرعت اصلاحات قیمتی
- تحلیل آثار اصلاحات قیمتی بر تورم، تولید، تجارت خارجی، توزیع درآمد، هزینه بنگاه و آثار مالی آن بر دولت
- بررسی روش‌ها و شیوه‌های باز توزیع و جبران زیان دیدگان از اصلاحات و نیز اصلاحات ساختاری و نهادی (حقوقی، سازمانی و ...) مورد نیاز

نظام مالیاتی:

مشکلات نظام مالیاتی:

- ۱) سهم اندک درآمدهای مالیاتی در تولید ناخالص داخلی
- ۲) سهم اندک درآمدهای مالیاتی در تأمین هزینه‌های دولت
- ۳) سهم اندک پایه مالیات بر ثروت با وجود نقل و انتقالات گسترده داری‌ها در طول سال
- ۴) بالا بودن نسبت هزینه‌های جمع‌آوری به نسبت درآمدهای وصولی
- ۵) سهم اندک شرکت‌های غیردولتی در درآمدهای مالیاتی دولت در مقایسه با شرکت‌های دولتی

مهمترین علل پدید آورنده این مشکلات:

- قوانین و مقررات نامسمو
- فرآیندهای غیراستاندارد
- عدم استفاده از فن‌آوری‌های روز
- ارتباط مستقیم بین مأموران مالیاتی و مؤدیان
- فرار مالیاتی زیاد به خصوص در دهک‌های بالای درآمدی جامعه
- نامسمویی یا عدم استفاده از اهرم مالیات برای کنترل اقتصاد
- پایین بودن فرهنگ مالیاتی در جامعه
- گستردگی معافیت‌ها در قوانین مالیاتی
- نارسایی‌هایی اجرایی در مرحله وصول مالیات
- عدم کارایی نظام تنبیه و تشویق
- وجود وقفه‌های مالیاتی

راهکارهای عملیاتی:

- طرح ایجاد پایگاه اطلاعات پایه و عملیات مالی مؤدیان
- طرح اصلاح فرایندها و سامانه‌های عملیاتی
- طرح ایجاد زیرساخت‌های سخت‌افزاری و ارتباطات
- طرح ساختار سازمانی و مدیریت منابع انسانی
- طرح اصلاح قوانین و مقررات
- طرح استفاده از مالیات بر ارزش افزوده

نظام بهره‌وری:

مشکلات:

- ۱) فقدان تقاضای مؤثر و مشوق‌های اساسی برای بهره‌وری
- ۲) ناکارآمدی نظام مدیریت در سطح دولتی و غیردولتی
- ۳) کاستی در قواعد حقوقی و الزامات قانونی سازگار با مفاهیم بهره‌وری
- ۴) وجود نگرش‌های فرهنگی ناسازگار با مفهوم بهره‌وری